

takže soud procesní při svém novém rozhodování, jsa prost vší odvislostí a doplniv jednání podle daného mu poukazu, opět zcela samostatně podle svého právního přesvědčení rozhodnouti mohl. Soud první stolice také tak učinil a po doplnění jemu uloženém žalobě rozsudkem ze dne 25. května 1921 úplně vyhověl a žalovanou k zaplacení zažalovaných 107 Kč 40 h s příslušenstvím odsoudil. Soud odvolací pak rozsudkem ze dne 24. září 1921, nevyhověv odvolání žalované, rozsudek ten potvrdil. Jsou tu tedy dva samostatné souhlasné rozsudky dvou soudů, aniž by soud první byl před tím poukázán řídit se nějakým právním nazíráním a vázán nějakým právním přesvědčením soudu vyššího. Je tu tedy stav takový, jaký by byl býval, kdyby byla druhá stolice hned první rozsudek procesního soudu potvrdila, kdy ovšem by vzhledem k ustanovení § 502 odstavec třetí c. ř. s. dovolání bylo samozřejmě vyloučeno. Poněvadž však vnitřním důvodem, proč další pořad práva se nepřipouští v takovém případě, jest dostatečná záruka správnosti právního posouzení věci, právě ze souhlasu soudu vyplývající, musí pravidlo to platiti i pro případ ten, že první rozsudek procesního soudu byl zrušen a při tom nepředepsána soudu žádná právní norma, podle níž by se řídit musil při vynesení svého druhého rozsudku. Potvrzením tohoto rozsudku druhého jest přes ustanovení § 502 odstavce třetího c. ř. s. dán vnitřní důvod § 502 odstavce třetího c. ř. s., vylučující další pořad práva. Právem tedy soud procesní tak, jak mu to předpisuje § 507 odstavec první c. ř. s., nepřipustné dovolání, vrátiv je dovolatelece, odmítl a bylo proto nutno v dovolací odpovědi obsažené stížnosti vyhověti a usnesení odvolacího soudu, změňující toto usnesení soudu procesního, změnit a obnoviti vyřízení soudu prvního.

Čís. 1583.

Manžel není povinen poskytnouti rozvedené manželce peníze na zařízení domácnosti.

Soud může použití zásady § 273 c. ř. s. pouze tehdy, nemůže-li získati podklad pro rozhodnutí o výši plnění nabízenými důkazy buď vůbec anebo s nepoměrnými obtížemi.

Pokud jest v dovolacím návrhu na změnu rozsudku obsažen též návrh na jeho zrušení.

Při stanovení výše výživného nelze bez dalšího přihlížeti k sociálnímu postavení manželovu.

(Rozh. ze dne 28. března 1922, Rv II 240/21.)

Žalobě rozvedené manželky, by manžel byl uznán povinným, platiti jí měsíčně na výživné 3000 K a zaplatiti 50.000 K na zařízení domácnosti, vyhověl procesní soud první stolice pouze, pokud se domáhala placení výživného měsíčních 1500 K. Odvolací soud zvýšil výživné na měsíčních 2000 K, potvrdiv jinak zamítající rozsudek prvního soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně, pokud se domáhala přisouzení 50.000 K na zařízení domácnosti, k dovolání obou stran co do nároku na placení výživného zrušil však rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y :

Žalobkyně odporuje rozsudku odvolacímu v oné části, kterou se potvrzuje rozsudek první stolice, pokud nárok žalobní na zaplacení 50.000 K byl zamítnut, z důvodu nesprávného posouzení po stránce právní; než neprávem. Z ustanovení § 91 obč. zák. vyplývá pro manžela povinnost poskytovat manželce slušnou výživu dle jeho jmění; co pod pojem »výživy« spadá, lze seznati z ustanovení § 672 obč. zák., jenž pod pojmem tím rozumí potřeby výživy v užším slova smyslu (Nahrungsbedürfnisse) obývání, ošacení a pod. Nelze proto z ustanovení § 91 obč. zák. vyvozovati povinnost manžela poskytnouti manželce určitý peníz na zařízení domácnosti, po případě doplnění jeho, neboť naše právo všeobecně nezná takového nároku, vyjímaje případy § 1220 a 1231 obč. zák., o něž však zde nejde. Zdali žalobkyně může žít v podnájmu čili nic, není rozhodným. Nemístným však jest poukaz dovolatelky, že jí soudem byly přiřčeny tři děti, jež s ní ve společné domácnosti žijí, neboť žalobkyně uplatňuje žalobou svůj vlastní osobní nárok, nikoli nárok oněch dětí, a nelze proto v tomto sporu se zabývatí otázkou, zdali žalobkyně za účelem opatření dětí má zapotřebí nějakých kusu nábytku. V tomto směru jest tedy právní posouzení obou nižších stolic správné, pročež bylo dovolání úspěšně odepřítí.

Co se tkne žalobkyní požadovaného výživného, jest sporna toliko jeho výše. Napadený rozsudek ustanovil výši dávek dle § 273 c. ř. s. měsíčně na 2000 K. Tomu odporují obě strany z důvodu nesprávného posouzení po stránce právní. Nelze upřítí oprávnění dovolání žalobkyně, když dovozuje, že soud jest oprávněn stanoviti výši sporného nároku volným uvážením dle § 273 c. ř. s. jen tehdy, když důkaz o sporné výši nelze buď vůbec provéstí nebo provedení jeho by bylo spojeno s nepoměrnými obtížemi. Právem vytýká dovolání žalobkyně, že těchto podmínek zde není, poněvadž žalobkyně nabízela o majetkových poměrech žalovaného důkazy, jejich provedení není ani nemožné ani spojeno s nepoměrnými obtížemi, důkazy ty však nebyly připuštěny, pokud se týše provedeny. To týče se zejména tvrzení žalobkyně ohledně jeho vkladů a depotu u banky, ohledně jeho pohledávek ze stavby tábora uprchlíků jak za firmou Ed. A., tak i za crárem, dále ohledně ceny jeho továrny na dřevěné zboží (včetně zařízení strojního a zásob ve zboží i surovinách), ohledně prosperity jeho živnosti stavitelské a uvedené továrny. Stanovení výše výživného dle § 273 c. ř. s. bez provedení důkazů těch jest tím povážlivější, když údaje žalovaného a žalobkyně ve všech zmíněných bodech tak značně se rozcházejí, že soud pro použití § 273 c. ř. s. takřka vůbec ani spolehlivého základu nemá, kdyžť ani výsledek provedeného v řízení v první stolici důkazu znaleckého, spolehlivého a určitého základu neposkytuje. Vůči námitce žalovaného v dovolací odpovědi proti dovolání se stanoviska formelních předpisů procesuálních vznesené, že dovolání žalobkyně neuplatňuje dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s., a také nečiní dovolacího návrhu na zrušení rozsudku, dlužno podotknouti, že dovolání žalobkyně odporuje nesprávnému užití § 273 c. ř. s. dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s. a konformně s důvodem tím také činí návrh dovolací na změnu rozsudku. Soud dovolací ovšem, ač oprávněnost uplatňovaného důvodu dovolacího uznává, nemůže vysloviti změnu rozsudku, poněvadž postrádá

ve skutkovém stavu věci jistých skutečností, kterých potřebuje ke svému právnímu posouzení, jež však v nižší stolici nebyly zjištěny, jelikož soudem tím důsledkem jeho odchylného právního nazírání nebyly považovány za potřebné. Zde tedy jest návrh dovolací na změnu v logické souvislosti s dovolacím důvodem, soud dovolací tento důvod také plně uznává, ale důsledky jeho nemůže ihned přímo vysloviti; zrušuje-li tedy napadený rozsudek, činí tak proto, aby ke změně rozsudku dovolatelem navrhované přispěl; zde jest tedy zrušení vlastně ve službách změny rozsudku; jest přípravou k ní a tedy jest i v návrhu na změnu rozsudku zahrnuto. Avšak také dovolání žalovaného, uplatňující dovolací důvod nesprávného posouzení po stránce právní, jest odůvodněno. Odvolací soud projevuje názor, že žalovaný jest povinen opatřiti své manželce výživu odpovídající »sociálnímu postavení žalobce jako stavitele«. Že by bylo přihlížeti k sociálnímu postavení žalovaného, nelze se zákonem srovnati, nehledě ani k tomu, že pojem »sociálního postavení« jest neurčitý a vratký, jak zvláště doby nedávno minulé a přítomné dokazují. Postavení sociální není vždy ve shodě s důchody a majetkovými prostředky: stačí srovnati úředníka i vyšší hodnostní třídy s válečným zbohatlíkem, jehož prameny výdělků a bohatství nejsou právě kalé, aby neudržitelnost názoru napadeného rozsudku vyplynula bez nutnosti dalšího odůvodnění. Zákon (v § 91 obč. zák.) mluví o slušné výživě dle majetku povinného manžela, to znamená, že manželovi pro vlastní obživu musí zůstatí tolik, aby sám zůstal schopen práce a výdělků, při tom ovšem nutno přihlížeti i k jiným závazkům, jež manžel po stránce majetkové má, v případě přítomném k jeho povinnosti poskytovatí výživu jeho dětem. I když nutno připustiti, že majetek ať movitý či nemovitý není pro vyživovací povinnost jediné směrodatným, naopak že nutno vzíti v úvahu i jeho hospodářskou schopnost a zdatnost, neposuzuje odvolací rozsudek tuto hospodářskou schopnost správně, když na ni usuzuje z jediného obchodu, totiž z rozsahu výdělků, který žalovanému vyplynul ze stavby táboru uprchlíků v M. v letech 1916 až 1919 provedené. Nelze přehlédnouti, že tato stavba byla jediným, příležitostním podnikem, jehož se žalovanému dostalo vzhledem k zvláštním poměrům, vyvolaným potřebou vzniklou válkou. Není správně usuzovati, že žalovaný i v budoucnu bude míti stejné příjmy, jichž docílil tímto ojedinělým podnikem, neboť netřeba zajisté blíže dovozovati, že skončením války přestala i příležitost ku provádění podobně nákladných podniků. Jest ovšem pravda, že žalovaný podnikem tím dokázal svou zdatnost k podnikům takovým, jiná jest však otázka, naskytne-li se mu v budoucnosti i možnost ku podniku podobnému; schopnost výdělků a možnost výdělků jsou různé pojmy. Žalovaný poukázal také k tomu, že živnost stavitelská jest nyní ve stadiu stagnace; okolnost ta jest všeobecně známa, rozsudek odvolací však k ní nepřihlíží patřičným způsobem, uváděje, že to nemůže na věci ničeho měniti, poněvadž prý žalovaný jest majetkově tak situován, že za všech poměrů bude moci provozovati svou stavitelskou živnost ve větších rozměrech, a že tato činnost jeho vždycky mu vynese tolik, co pro sebe a svou rodinu bude potřebovatí, aby stavu svému přiměřeně žil. Tento úsudek spočívá právě na svrchu doličeném předpokladu, že z jediného podniku výdělečného lze usuzovati na stejné výdělky i do budoucnosti, kterýžto předpoklad, jak již uvedeno, není ani správný ani odůvodněný. Nesprávným jest také

úsudek soudu odvolacího, že řízením důkazním zjištěné důchody ze jmění žalovaného, »již skoro« stačí ku placení přisouzených soudem odvolacím alimentu. Stačí v té příčině poukázati k tomu, že zjištěné jmění pozůstává téměř výhradně z nemovitostí, jichž výtěžek není zjištěn, že movité jmění jest největší částí vázáno, jsouc zavazeno pro dávku z majetku a dávku z přírůstku majetkového, na kteréžto dávky ostatně soud odvolací rovněž neprávem při výpočtu majetku nevzal zřetele, právě tak jako nepřihlížel k neproduktivnosti válečných půjček a rakouských rent. Pokud tedy odvolací soud k uvedeným okolnostem nepřihlížel, když dle § 273 c. ř. s. stanovil výši žalobou požadovaných alimentu, spočívá v tom nesprávné posouzení věci po stránce právní, a poněvadž ani v těchto směrech soud dovolací ve věci samé nemůže rozhodnouti, nemaje potřebných zjištění skutkových, jeví se nutným rozsudek v odpor vzatý zrušiti také z důvodů uplatňovaných dovoláním žalovaného.

Čís. 1584.

Nárok proti státu na vrácení věcí, pokud se týče náhradu za věci, jež, byvše odňaty rukojmím a vzaty do uschování vojenským velitelstvím, se ztratily, jest nárokem veřejnoprávním.

(Rozh. ze dne 28. března 1922, Rv II 403/21.)

Žalobce tvrdil v žalobě, že byl vzat po státním převratu roku 1918 československým vojskem jako rukojmí, při čemž mu byly odňaty věci, jež mu pak při propuštění nebyly vráceny. Domáhal se proto žalobou, zadanou na zemském soudě v Brně, na československém eráru jich vrácení, pokud se týče náhrady. Žalovaný erár vzněsl námitky nepřípustnosti pořadu práva a nepříslušnosti soudu, jež p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl a o žalobě věcně rozhodl. Ohledně řečených námitek uvedl v d u v o d e c h: Co se dotýče námitky nepřípustnosti pořadu práva, žalovanou stranou uplatněné, nemohl soud této námitce přiznati oprávněnost, poněvadž nárok žalobcův na vrácení věcí, pokud se týče náhradu škody uplatňován jest z duvodů soukromoprávních. Žalobce dovolává se v prvé řadě poměru uschovatelského, jenž dle jeho tvrzení vznikl odebráním věcí vojenskými orgány; jinak uplatňuje nárok na náhradu škody, jemu vzniklé nevrácením věcí, tedy nárok, kterému dle § 1338 obč. zák. pravidelně má býti průchod zjednán pořadem žaloby u civilních soudů. Ani druhá námitka žalované strany, námitka nepříslušnosti soudu, není zákonem odůvodněna. V této právní věci uplatňovány jsou nároky soukromoprávní, nikoli nároky veřejnoprávní povahy; jen však pro tyto posléz uvedené nároky, pokud jich vyřizování nebylo zákonem ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. přeneseno na nejvyšší správní soud, jest příslušným k rozhodování v prvé stolici vylučně zemský soud v Praze. Pro tuto právní věc jest dána příslušnost zdejšího soudu ve smyslu předpisu § 74 j. n. a § 4 nař. vcšk. min. ze dne 9. března 1898, čís. 41 ř. zák. O d v o l a c í s o u d schválil v otázce, o níž tu jde, názor prvního soudu.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů i řízení jim předcházejší jako zmatečné a odmítl žalobu pro nepřípustnost nastoupeného pořadu.